

Évközi 19. vasárnap

Jn 6,41–52

„Hogyan mondhatja: A mennyből szálltam alá?”

Ebben az evangéliumi szakaszban már nem a tömeg, hanem a „zsidók” zúgolódnak Ők már a kivonulástól kezdve hol azért elégedetlenkedtek, mert nem volt kenyérük, hol azért, mert unták már a „mannát”. Vagyis egyrészt elégedetlenkedtek mert Isten nem küld küldöttet, Messiást, másrészt azért, mert a messiási hírben álló személy számukra ismert. Ez a jelenség nem csak a „zsidók” gondja, hanem minden emberé. Az emberek a hitetlen világban kiegésznek a természetfölötti vagy legalább a misztikus, megmagyarázhatatlan dolgok iránt. Szívesen képzelnek az égbe és a földre ufókat, földöntúli lényeket, az angyalok létezésében azonban kételkednek, Jézus istenségét pedig néha még a teológusok is nehezen fogadják el.

Furcsa lélektani állapotot ír le a Sínai-hegyi jelenet: nem szabad Istenre tekinteni, aki rátekin, meghal. Isten túlságos közelsége megsemmisíti, megbetegíti az embert, aki mintha nem szeretne Istennel társbérletben élni a földön. Ezért inkább az égbe számúzi. Vagy a távolsággal oldja fel a különbséget, vagy egyszerűen mítosszá teszi az Istent a „láthatatlanul távoli égben”.

Jézus istenségének és emberségének egyidejű állítása próbára tette a teológusokat, és csak nagy nehézségek árán találták meg a Chalkedoni Zsinaton a megfelelő megfogalmazást. A „valóságos Isten és valóságos ember” kijelentés olyan valóságról tudósít, amely a későbbi hívő gondolkodók számára is talány maradt.

Az a tény, hogy az isteni az emberivel társítható sok elhibázott elképzeléshez is vezetett. Egyes kánonon kívüli evangéliumok a gyermek Jézust is tökéletes isteni csodatevőként mutatták be, aki játék közben agyagból megelevenedő angyalokat gyúr. Másrészt bizonyos szerzetesek úgy vélték, ők maguk az isteninek a megtestesülései. Úgy gondolták, böjttel és aszkézissal felemelkedhetnek az isteni természethez. Levethetik az emberi nehézkedést, kiszabadíthatják lelküket az emberi test lárvájából. A vélt isteni miatt le is nézték az emberi testet. Megistenültnek vélt lelküket testük ellenében igyekeztek működtetni. Micsoda képmutatás! Megfeledkeznek arról, hogy Jézus testestől-lelkestől támadt fel. Másként kell megszentelni a lelket, és másként a testet.

De ebben a szentírási szakaszban a fő probléma az általuk nagyon is ismert embernek Jézusnak az isteni híre. Jézussal együtt járhatnak az utcán, együtt étkezhetnek vele, vendégül láthatják megérinthetik, ezért nem tudják elfogadni szentnek, isteninek, égből alászállottnak.

Jézus közelében bántón tapasztalják mennyire más a gondolkodásuk. Minél gyakrabban tapasztalják Jézus igazát, annál inkább fokozódik a feszültség köztük és Jézus között. Úgy vélik, az emberlét legalább valami cinkos összekacsintásra adhatna alkalmat. Jézus, az ács fogadjon el tőlük valami emberi gyengeséget. De ezt a megnyugvást Jézus nem szerzi meg hallgatóságának. Vállalja a kételyt, a haragot. Talán Baudelaire fogalmazta meg legjobban ezt az emberi érzést: „sose érem el az Istent, egyre hátrál”, amikor már úgy vélném megragadtam, kiderül, hihetetlenül távol vagyok még tőle. Ebből következik a másik iszonyatos lázadás is, amit szintén ő fogalmaz meg, Isten elleni lázadásra biztatva: „Kain faja, törj az egekbe, és dönts le az Isten trónusát.” Valóban ez a kettősség jellemzi az emberi történelmet: egyrészt az Isten honosításával kísérletezünk a földön a művészet, a festészet és a költészet által, másrészt a lázadás, a harcoss ateizmus szelleme minden vallásit le akar rombolni.

Az egyén is számos esetben átéli ezt a kettősséget. Talán jó lenne megfogalmaznunk Istennel kapcsolatos érzéseinket. Foglyul akarjuk ejteni, és dühösek vagyunk rá, hogy mindig hátrál, vagy inkább rombolni akarjuk őt is, trónját is, papjait és erkölcsét is? Mi most hol tartunk?

Az élő kenyérből táplálkozók imája

Uram, felismerlek-e a kenyérben? Felismerlek-e egyáltalán, amikor a közelembre jössz? Jelenléted oly törékeny hiten múlik, az én hitemen. Pedig itt vagy, biztosan. Kérlek, segíts, hogy jobban megismerjelek! Amen.